

Meer transparantie in Transparantieverslagen

Juli 2012

Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

The logo for the Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) consists of a thick orange horizontal bar above the letters 'NBA' in a bold, orange, sans-serif font.

NBA

The logo for the NBA Plan van Aanpak Accountancy features the text 'NBA Plan van Aanpak Accountancy' in white on an orange background, with a stylized orange 'M' shape to the right.

NBA Plan van Aanpak
Accountancy

Status

Deze publicatie is samengesteld voor leden en dient ter ondersteuning van de praktijk. De publicatie heeft geen status in het kader van de beroepsuitoefening, wel kan worden verwezen naar publicaties die een dergelijke status wel hebben. Overal waar in deze publicatie hij staat wordt hij/zij bedoeld.

NBA

NIVRA en NOvAA gebruiken de merknaam NBA (Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants). De wettelijke fusie van NIVRA en NOvAA tot NBA moet nog plaatsvinden.

Inhoudsopgave

Inleiding	5
0. Cultuur en 'Toon aan de top'	6
1. Beschrijving op hoofdlijnen van de juridische en organisatorische structuur	7
2. Beschrijving op hoofdlijnen van de organisatiestructuur van het netwerk, indien de AO onderdeel uitmaakt van een netwerk	8
3. Beschrijving op hoofdlijnen van de beheersstructuur	9
4. Beschrijving op hoofdlijnen van het stelsel van kwaliteitsbeheersing en een verklaring over het functioneren van dit stelsel	10
5. Het tijdstip waarop het stelsel van kwaliteitsbeheersing is geëvalueerd	14
6. Of het stelsel van kwaliteitsbeheersing voorwerp is geweest van AFM-toezicht	16
7. Verklaring dat intern toezicht op de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften is uitgevoerd	17
8. Informatie over de grondslag voor de beloning van de externe accountants	18
9. De totale omzet van de onderdelen van het netwerk in Nederland	20
10. Een verklaring over het beleid inzake het onderhouden van de basiskennis van haar medewerkers	21
11. De accountantsorganisatie ondertekent het verslag en plaatst dit onverwijld op haar website	22
12. Prospectieve informatievoorziening	23

Inleiding

Volgens artikel 30 van het Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta) dienen Nederlandse accountantsorganisaties (AO's) die van de AFM een vergunning hebben gekregen voor het uitvoeren van wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang (OOB's) binnen drie maanden na afloop van het boekjaar een transparantieverlag op hun website te publiceren. In artikel 30, lid 1 Bta is aangegeven welke informatie in het transparantieverlag moet worden opgenomen.

In de nota van toelichting bij artikel 30 Bta is het volgende vermeld:

'Het is van belang dat degenen die betrokken zijn bij de totstandkoming van die accountantsverklaring ten aanzien van een organisatie van openbaar belang inzicht bieden en transparant zijn over hun structuur, inrichting, bestuur en daadwerkelijk functioneren. Door deze transparantie ontstaat in het maatschappelijk verkeer inzicht en beschikt men over informatie over de - anderszins veelal voor derden gesloten - accountantsorganisatie.'

In een op 19 november 2010 door de NBA georganiseerde stakeholdersbijeenkomst zijn door de aanwezige belanghebbenden de volgende aanbevelingen ter verbetering van de relevantie van transparantieverlagen geformuleerd:

- Beschouw het transparantieverlag als communicatie-instrument in plaats van puur als compliance-instrument.
- Durf je te onderscheiden als accountantskantoor.
- Inventariseer de informatiebehoefte van stakeholders.
- Schrijf het transparantieverlag vanuit het bestuur.
- Geef inzicht in het 'daadwerkelijk functioneren' door gegevens te kwantificeren.
- Ga niet in de verdediging, maar laat in het transparantieverlag zien wat je doet met kritiek.
- Laat ook je successen en maatschappelijke bijdrage zien.
- Maak de controlekwaliteit meetbaar (KPI's).

De algehele conclusie was dat het transparantieverlag niet slechts een compliance-document zou moeten zijn, waarmee wordt voldaan aan artikel 30 Bta, maar ook een communicatiedocument ten behoeve van het maatschappelijk verkeer. Het verschaffen van meer transparantie over de governance en het systeem van kwaliteitsbeheersing van AO's zal bijdragen aan de kwaliteit van de controles van jaarrekeningen en de continuïteit van AO's als aanbieders van audit services.

Deze brochure bevat een aantal criteria die als leidraad kunnen dienen voor AO's voor het bieden van inzicht in en het transparant zijn over hun structuur, inrichting, bestuur en daadwerkelijk functioneren in het transparantieverlag. Deze

criteria zijn ontleend aan de wettelijke vereisten, publicaties van gezaghebbende organisaties (IOSCO, PCAOB, POB, FRC), NBA-onderzoeken naar aanleiding van de transparantieverlagen 2008, 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011 en 2011 en de stakeholdersbijeenkomst van november 2010. Ook de principes en bepalingen van de Code voor Accountantsorganisaties met een OOB-vergunning zijn in deze brochure verwerkt. Het kan gebruikers van de transparantieverlagen helpen wanneer AO's deze criteria als bijlage bij hun transparantieverlagen opnemen met verwijzing naar de pagina's waar de desbetreffende informatie is verstrekt.

De brochure bevat geen voorbeeldteksten; AO's dienen zelf invulling te geven aan de inhoud van hun transparantieverlagen, afgestemd op de specifieke feiten en omstandigheden van de organisatie.

Ten einde te voldoen aan de doelstellingen van de verplichting tot het opstellen van transparantieverlagen zoals verwoord in de toelichting op artikel 30 van het Bta is het van belang om transparantieverlagen zo leesbaar mogelijk te maken, zodat deze toegankelijk en interessant zijn voor een breed publiek. Dit kan onder andere bereikt worden door het zoveel mogelijk vermijden van vakjargon en weinig zeggende algemene teksten. Geadviseerd wordt om het transparantieverlag in ieder geval in de Nederlandse taal op te stellen. Daarnaast kan het opnemen van praktijkvoorbeelden, visuele toelichtingen (kaders, schema's, grafieken) en concrete, objectieve en meetbare informatie een bijdrage leveren aan het bereiken van de doelstellingen van het transparantieverlag.

Hoewel het opstellen van een transparantieverlag conform het Bta alleen verplicht is voor AO's die OOB's controleren kan het verstrekken van een transparantieverlag ook andere AO's helpen om hun cliënten en andere belanghebbenden inzicht te bieden in hun structuur, inrichting, bestuur en daadwerkelijk functioneren. Hiermee kunnen dergelijke AO's inzicht geven in hun systeem van kwaliteitsbeheersing en zich onderscheiden van andere AO's,

In de hoofdstukken 1 tot en met 11 wordt aandacht besteed aan de onderdelen van het transparantieverlag volgens artikel 30, lid 1 Bta en is een korte toelichting opgenomen.

Echter het creëren en in stand houden van een cultuur waarin kwaliteit voorop staat vergt meer dan alleen interne regelgeving en monitoring. De juiste 'toon aan de top' ligt ten grondslag aan het gehele systeem van interne kwaliteitsbeheersing. In hoofdstuk 0 wordt dit nader toegelicht.

00 | Cultuur en 'Toon aan de top'

Het voorbeeldgedrag van de beleidsbepalers (toon aan de top) is een zeer bepalende randvoorwaarde voor het in stand houden en verbeteren van het interne systeem van kwaliteitsbeheersing. Het transparantieverlag dient niet alleen de bereidheid van de beleidsbepalers aan te geven om kwaliteit als een van de bepalende succesfactoren te zien, maar ook inzicht te geven in de wijze waarop haar visie op kwaliteit en de hieraan gerelateerde waarden daadwerkelijk door de medewerkers worden ervaren en gedragen. Het actief uitdragen van de fundamentele beginselen uit de Verordening Gedragscode en het toezien op de naleving daarvan zijn voorbeelden van een effectieve toon aan de top.

De visie en het voorbeeldgedrag van de beleidsbepalers dienen hun weerslag te vinden in de inrichting van het systeem van kwaliteitsbeheersing, het beheersingsinstrumentarium en de wijze van interne en externe communicatie. Een niet goed doorklinkende 'toon aan de top' kan de effectiviteit van het systeem van kwaliteitsbeheersing ernstig schaden, daar de afstand tussen de beleidsbepalers en de medewerkers te groot wordt; het gedrag en de waarden van de beleidsbepalers worden minder zichtbaar.

Toon aan de top is een belangrijke succesfactor voor het bereiken van de kwaliteitsdoelstellingen van de accountantsorganisatie, omdat het gedrag van de medewerkers erdoor wordt beïnvloed. De in de hoofdstukken opgenomen aandachtspunten hebben veelal het karakter van 'harde' beheersingsmaatregelen, die uiteraard van belang zijn, maar feitelijk zijn gebaseerd op de 'toon aan de top'. Een gedragscode is bijvoorbeeld een van de middelen om de toon aan de top te doen doorklinken in de organisatie. Gericht op kwaliteit gaat het om de vraag hoe de beleidsbepalers erin slagen een cultuur te creëren, waarin wordt voldaan aan vooraf vastgestelde kwaliteitseisen. Het transparantieverlag is het document bij uitstek om hierover te rapporteren.

01 | Beschrijving op hoofdlijnen van de juridische en organisatorische structuur

Relevante criteria:

1 Een beschrijving van de juridische en organisatorische structuur

- 1.1 Rechtsvorm
- 1.2 Vermelding van de eigenaren
- 1.3 Wijze van besluitvorming (quorum)
- 1.4 Aantal partners/leden
- 1.5 Verbonden entiteiten in NL
- 1.6 Aantal kantoren in NL
- 1.7 Beschrijving van de activiteiten naar soort dienstverlening
- 1.8 Beschrijving van de juridische structuur
- 1.9 Beschrijving van de organisatiestructuur
- 1.10 Schema van de juridische structuur
- 1.11 Schema van de organisatiestructuur
- 1.12 Wijzigingen in de juridische structuur toelichten
- 1.13 Wijzigingen in de organisatiestructuur toelichten

Toelichting:

De beschrijving van de juridische structuur vermeldt de rechtsvorm van de accountantsorganisatie en van de andere entiteiten die deel uitmaken van het Nederlandse netwerk. Hierbij is het ook van belang om informatie te verstrekken over entiteiten die de meerderheid van stemrechten hebben in de accountantsorganisatie. De beschrijvingen van de organisatorische structuur betreffen de inrichting van de accountantsorganisatie zelf, met een duidelijke positionering van het beleidsbepalende bestuur, van de compliance officer, de afdeling vaktechniek en de opdrachtverantwoordelijke externe accountants. Schema's over de juridische en organisatorische structuur dragen bij in het geven van inzicht in de relaties tussen de juridische entiteiten onderling en de inrichting van de accountantsorganisatie. Indien van toepassing, worden wijzigingen in de juridische en organisatorische structuur adequaat toegelicht.

02 | Beschrijving op hoofdlijnen van de organisatiestructuur van het netwerk

Relevante criteria:

2 Een beschrijving van de organisatiestructuur van het netwerk, indien de AO onderdeel uitmaakt van een netwerk

- 2.1 Naam van het netwerk, waartoe de accountantsorganisatie behoort
- 2.2 Naam en juridische vorm van de centrale netwerkorganisatie
- 2.3 Omvang van netwerk in termen van omzet, aantal kantoren, landen en werknemers
- 2.4 De naam van het centrale orgaan van het netwerk en daaraan verbonden boards en de onderlinge relaties
- 2.5 Hoe de benoemingen in het centrale orgaan en de daaraan verbonden boards plaatsvinden
- 2.6 Functies van het centrale orgaan en de daaraan verbonden boards
- 2.7 De vergaderfrequentie van het centrale orgaan en de daaraan verbonden boards
- 2.8 Belangrijkste kenmerken van de aansluitingsovereenkomst aan het netwerk en de mate van winstdeling (nadere informatie over de netwerkrelatie)
- 2.9 Structuurschema's van het internationale netwerk

Toelichting:

Aanbevolen wordt om een duidelijke scheiding aan te brengen tussen het nationale en internationale netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Een beschrijving van de relatie van de accountantsorganisatie tot het internationale netwerk en de wijze van participatie in het internationale netwerk dragen bij aan het inzicht in de positie van de accountantsorganisatie ten opzichte van het internationale netwerk. Ook het verstrekken van structuurschema's van internationale netwerken maken beschrijvingen meer toegankelijk en begrijpelijk. Verder is van belang dat inzicht wordt gegeven in welke voor de accountantsorganisatie relevante besluitvorming op het niveau van het netwerk plaatsvindt en hoe de onderlinge aansprakelijkheid is geregeld.

03 | Beschrijving op hoofdlijnen van de beheersstructuur

Relevante criteria:

3 Een beschrijving van de beheersstructuur van de AO

- 3.1 Namen van de belangrijkste bestuurlijke organen en commissies en de onderlinge relaties
- 3.2 Namen van leden van het belangrijkste beleidsbepalende orgaan
- 3.3 Relaties tussen de bestuurlijke organen
- 3.4 Hoe het lidmaatschap van de belangrijkste bestuurlijke organen en commissies wordt bepaald
- 3.5 De functies van de belangrijkste bestuurlijke organen en commissies
- 3.6 Vermelding van de redenen van mutaties van beleidsbepalers
- 3.7 Informatie over de Commissie Publiek Belang, zoals bedoeld in de Code voor AO's, onderdelen 2.2 en 2.3

Toelichting:

Het is van belang bij de beschrijving van de beheersstructuur in ieder geval de beleidsbepalers en de mede-beleidsbepalers te duiden. Het gaat daarbij om de bestuurders van de accountantsorganisatie, raden van toezicht/commissarissen en in sommige gevallen de compliance officer en het hoofd vaktechniek.

De leden van de Raad van Bestuur (RvB)/directie zijn eindverantwoordelijk voor het kwaliteitsbeleid en het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Ook is het goed te melden, als bepaalde leden van de RvB specifiek verantwoordelijk zijn voor het kwaliteits- en/of het risicomanagement.

04 | Beschrijving op hoofdlijnen van het stelsel van kwaliteitsbeheersing en een verklaring over het functioneren van dit stelsel

Relevante criteria:

4	Een beschrijving van het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing en een verklaring van de beleidsbepalers dat dit stelsel al dan niet doeltreffend functioneert
-
- 4.1 Verantwoordelijkheid van de leiding voor de kwaliteit binnen de accountantsorganisatie
 - 4.2 Beschrijving van de ethische vereisten
 - 4.3 Acceptatie en continuëring van cliëntrelaties en specifieke opdrachten
 - 4.4 Informatie over het personeelsbeleid (aannee, opleidingen, beoordelingen etc.)
 - 4.5 Informatie over de uitvoering van wettelijke controles (engagement performance of audits of audits, verantwoordelijkheid, kwaliteitstandaarden, benodigde kennis, raadpleging bureau Vaktechniek etc.)
 - 4.6 Bevestiging van de naleving van regelgeving wetgever en NBA
 - 4.7 Vermelding van een gedragscode
 - 4.7a Informatieverstrekking over de handhaving van de naleving van deze code
 - 4.8 Verklaring van de beleidsbepalers over doeltreffendheid van de werking van het stelsel van kwaliteitsbeheersing
 - 4.9 Beschrijving van interne escalatieprocedures
 - 4.10 Toelichtingen over schendingen (aantal, aard en wijze van afwerking)
 - 4.11 Toelichtingen over incidenten op het gebied van integriteit
 - 4.12 Vermelding van ontvangen klachten en de wijze van afwerking
 - 4.13 Vermelding van tuchtrechtsgedingen, de aard daarvan en de stand van zaken
 - 4.14 Informatieverstrekking over ontvangen claims (civiele procedures), de aard daarvan en de stand van zaken en verwachte afloop
 - 4.15 Informatieverstrekking over de werking van een klokkenluidersregeling
 - 4.16 Informatieverstrekking over de wijze van verankering van het publieke belang van de accountantsverklaringen in de bestuurlijke afwegingen en besluitvorming
 - 4.17 Vermelding van de belangrijkste risico's gerelateerd aan de strategie van de AO, de opzet en werking van het risicobeheersingsysteem (zie Code voor AO's)

Toelichting algemeen:

Gestreefd moet worden om inzicht te geven in die kwaliteitsaspecten die kenmerkend en onderscheidend zijn voor de accountantsorganisatie. Op deze wijze kunnen belanghebbenden verschillende accountantsorganisaties vergelijken, als het gaat om kwaliteit.

Toelichting ad 4.1 en 4.2:

Transparantieverlagen dienen aan te geven dat het kwaliteitsbeleid een uitwerking is van de visie van de leiding van de accountantsorganisatie. Het belang hiervan kan verder worden onderstreept door expliciet aan te geven dat een cultuur wordt bevorderd waarin kwaliteit voorop staat en dat de leiding van de accountantsorganisatie expliciet haar verantwoordelijkheid uitspreekt voor het kwaliteitsbeleid. Ook de vermelding van het belang van 'de toon aan de top', die zijn weerslag vindt in gedragscodes, trainingsprogramma's, interne communicatie, beoordelingsgesprekken en de governance-structuur wordt aanbevolen.

De 'toon aan de top' kan worden toegelicht door middel van de opname van een kort interview/bericht met/van de bestuursvoorzitter en/of de voorzitter van de Raad van Commissarissen van de accountantsorganisatie rond het thema kwaliteit.

De enkele vermelding dat een hoog niveau van ethisch gedrag wordt nagestreefd en dat wordt voldaan aan alle relevante regelgeving op dit gebied zou verder moeten worden uitgewerkt door aan te geven welke concrete invulling hieraan door de leiding van de accountantsorganisatie is gegeven.

Expliciet zou bijvoorbeeld kunnen worden aangegeven dat het hanteren van een hoog kwaliteitsniveau wordt gewaardeerd en beloond, dat voldoende middelen en tijd ter beschikking worden gesteld aan de professionele staf voor het uitvoeren van wettelijke controles op een hoog kwaliteitsniveau, dat financiële prikkels nooit ten koste van de kwaliteit mogen gaan, dat grote waarde wordt gehecht aan interne consultaties e.d.

Toelichting ad 4.3:

De algemene uitgangspunten, de procedures en systemen die van belang zijn bij de acceptatie en continuering van opdrachten dienen duidelijk te worden weergegeven.

Zo kan bijvoorbeeld worden vermeld dat acceptatie van nieuwe beursgenoteerde cliënten en cliënten met een hoge risicofactor slechts kan plaatsvinden na uitdrukkelijke voorafgaande toestemming daartoe door het hoofd Vaktechniek of een daarvoor aangewezen 'quality risk management partner'. Ook kan expliciet worden vermeld dat de aanwezigheid van voldoende middelen en technische kennis belangrijke factoren zijn bij het besluit om een nieuwe opdracht al dan niet te aanvaarden. Een andere belangrijk aandachtspunt is de wijze waarop de beoordeling van de integriteit van de controleklant plaatsvindt.

Toelichting ad 4.4:

Aandacht dient te worden besteed aan het menselijk kapitaal. Hierbij is het van belang zo concreet mogelijk aan te geven op welke wijze wordt geïnvesteerd in de kwaliteit en integriteit van de medewerkers van de accountantsorganisatie. Onderdelen die kunnen worden toegelicht zijn het aannamebeleid, introductieprogramma's, opleidingen en ontwikkelingsprogramma's (zowel vaktechnisch als persoonlijke vaardigheden) en beoordelingssystemen.

Toelichting ad 4.5:

Over de uitvoering van de wettelijke controles kan aan de volgende vragen aandacht worden besteed:

- Bij wie ligt de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de wettelijke controles?
- Op basis van welke interne kwaliteitsstandaarden moet de uitvoering van wettelijke controles plaatsvinden? (bijvoorbeeld een vastgestelde audit-methodologie of een handboek kwaliteit)
- Welke punten zijn van belang voor de samenstelling van de controleteams?
- In welke situaties moet het vaktechnisch bureau worden geconsulteerd?
- In welke gevallen gelden specifieke accreditatie-vereisten voor de uitvoering van wettelijke controles? (bijvoorbeeld in bepaalde sectoren of voor jaarrekeningen die op basis van IFRS zijn opgesteld)
- Welke rol speelt de eindverantwoordelijke partner bij de goede uitvoering door de medewerkers van de wettelijke controle?
- Hoe is geregeld dat partners voldoende zijn betrokken bij de planning van de audits?
- Hoe wordt gewaarborgd dat een kwalitatief hoogwaardige communicatie met audit committees plaatsvindt over de reikwijdte van de audit, de mogelijke bedreigingen van de objectiviteit en onafhankelijkheid van de accountant, de geïdentificeerde risico's, de professionele oordeelsvorming die ten grondslag ligt aan de controleverklaring, de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne controle en van de financiële verslaggeving, inclusief voorstellen tot verbeteringen daarvan?

Toelichting ad 4.6:

Een best practice is de expliciete vermelding van de naleving van de geldende wet- en regelgeving, zoals de Wta, Bta, NVCOS of de ISA-standaarden van IFAC en hoe dit is vastgesteld. Ook de vermelding van de jaarlijkse bevestiging door de externe accountants dat alle relevante wet- en regelgeving is nageleefd, is een best practice.

Toelichting ad 4.8:

De verklaring over het doeltreffend functioneren van het stelsel van kwaliteitsbeheersing is vereist op grond van artikel 30 lid 1d. Deze verklaring richt zich op de effectiviteit van het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Het gaat hier niet om kwalificaties ten aanzien van de juistheid van de in het transparantieverlag opgenomen beschrijving, evenmin gaat het hier om een formele verklaring dat het systeem gedurende het verslagjaar voldeed aan de geldende wet- en regelgeving.

Toelichting ad 4.9:

Escalatieprocedures voorzien in de oplossing van vaktechnische meningsverschillen die kunnen bestaan binnen het controleteam of tussen het controleteam en het vaktechnisch bureau of de reviewende partner. De bedoeling is deze procedures kort te beschrijven.

Toelichting ad 4.10 t/m 4.14:

Het gaat hier om informatieverstrekking over de werking van het interne systeem van kwaliteitsbeheersing met betrekking tot incidenten op het gebied van integriteit, schendingen van het kwaliteitssysteem, de aard van de ontvangen klachten en claims en de wijze van afwerking. Daarbij wordt aangegeven dat gezien het vertrouwelijke karakter van de hiervoor genoemde aspecten van integriteit en klachtenregelingen het begrijpelijk is dat bij de informatieverstrekking de nodige voorzichtigheid wordt betracht.

Naast informatie van procedurele aard (systemen en procedures) verdient het sterke aanbeveling in de transparantie-

verslagen ook geaggregeerde informatie te geven over het aantal klachten, incidenten, schendingen en tuchtrechtsgedingen, de aard daarvan en de wijze van afwerking.

Kwaliteitsindicatoren:

Teneinde de informatieverstrekking over kwaliteit zo objectief, concreet en meetbaar mogelijk te maken verdient het sterke aanbeveling de scores op kwaliteitsindicatoren in het transparantieverlag op te nemen, inclusief de vergelijkende cijfers over voorgaande boekjaren. Deze kwaliteitsindicatoren dienen adequaat te worden toegelicht om misinterpretaties te voorkomen, waarbij tevens een analyse moet worden opgenomen over de afwijkingen ten opzichte van het voorgaande boekjaar en de doelstellingen van de beleidsbepalers.

Niet-limitatief volgt hierna een aantal voorbeelden van dergelijke kwaliteitsindicatoren:

- het gemiddeld aantal opleidingsuren per medewerker (professionele staf)
- personeelsverloop (per laag van de professionele staf)
- de bezetting van het bureau vaktechniek ten opzichte van de totale professionele staf
- gemiddelde productiviteit (directe uren ten behoeve van cliënten in relatie tot beschikbare uren)
- het gemiddeld aantal uren per wettelijke controle-opdracht besteed door seniorprofessionals en partners ten opzichte van het totaal gemiddeld aantal uren besteed aan wettelijke controle-opdrachten.
- de gemiddelde omzet per partner, gesplitst naar wettelijke controles en overige dienstverlening
- gemiddeld aantal cliënten per partner
- de gemiddelde omvang van de professionele staf per partner (span of control)
- het gemiddeld aantal ervaringsjaren per uur dat is besteed aan de uitvoering van wettelijke controles
- informatie over latere materiële aanpassingen in jaarrekeningen waarbij eerder door de accountantsorganisatie een goedkeurende accountantsverklaring is afgegeven (bijvoorbeeld naar aanleiding van een fraude, een materiële fout of een aanbeveling door de AFM)
- informatie over omvangrijke nieuwe OOB-clianten en over OOB-clianten die de relatie met de accountantsorganisatie hebben opgezegd
- informatie over klanttevredenheid, uitgedrukt in een cijfer.

Toelichting ad 4.16 en 4.17:

Deze criteria zijn ontleend aan de Code voor Accountantsorganisaties.

05 | Het tijdstip waarop het stelsel van kwaliteitsbeheersing is geëvalueerd¹

Relevante criteria:

5 Het tijdstip waarop het interne systeem van kwaliteitsbeheersing is geëvalueerd

- 5.1 Vermelding uitkomsten van interne kwaliteitsreviews
- 5.2 Getroffen maatregelen n.a.v. 5.1
- 5.3 Beschrijving van de taken en verantwoordelijkheid vsn de compliance officer
- 5.4 Vermelding van een interne accountantsdienst
- 5.5a Zo ja, vermelding van de onderzochte gebieden
- 5.5b Zo ja, vermelding van de getroffen maatregelen
- 5.6 Vermelding van een toezichhoudend orgaan (bv Raad van Commissarissen)
- 5.7 Zo ja, vermelding van de vergaderfrequentie en de besproken onderwerpen
- 5.8 Jaarlijkse bevestiging van de naleving van alle relevante wet- en regelgeving door de externe accountants
- 5.9a Vermelding van klanttevredenheidsonderzoeken over door de accountantsorganisatie geleverde kwaliteit
- 5.9b Vermelding van wat er met de uitkomsten is gedaan
- 5.10 Vermelding van het aantal gereviewde controledossiers
- 5.11 Vermelding volgens welke jaarlijkse cyclus de reviews plaatsvinden
- 5.12 Vermelding van de belangrijkste bevindingen van de Commissie Publiek Belang m.b.t. de waarborging van het publieke belang
- 5.13 Het afleggen van verantwoording over de reguliere dialoog met de interne en externe belanghebbenden, waaronder in ieder geval de aandeelhouders van de beursgenoteerde controlecliënten
- 5.14 Beschrijving van de betrokkenheid van de Commissie Publiek Belang hierbij

1) In dit hoofdstuk zijn criteria opgenomen die verband houden met de interne evaluatie van het systeem van kwaliteitsbeheersing.

Toelichting ad 5.1 en 5.2:

De compliance officer evalueert het stelsel van kwaliteitsbeheersing. In transparantieverlagen wordt melding gemaakt van kwaliteitsreviews en opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelingen. Vermeld moet worden op welke wijze de uitkomsten van de reviews binnen de accountantsorganisatie worden gecommuniceerd naar de professionele staf, bijvoorbeeld via aanvullende trainingen en dat opvolging van de verbeterpunten door de compliance officer wordt bewaakt. Er dient informatie te worden verstrekt over de uitkomsten van de interne kwaliteitsreviews en over de getroffen maatregelen. Hiermee wordt inzicht gegeven in het daadwerkelijk functioneren van het kwaliteitsbeheersingsysteem.

Een best practice is het verstrekken van kwantitatieve informatie (score) over de uitkomsten (voldoende/onvoldoende) van de interne dossierreviews. Op deze wijze wordt een adequaat inzicht gegeven in de behaalde resultaten en de ontwikkeling hierin ten opzichte van het voorgaande jaar.

Toelichting ad 5.10 en 5.11:

Aanbevolen wordt om de onderverdeling van het aantal intern gereviewde dossiers in wettelijke/niet-wettelijke jaarrekeningcontroles, samenstel/beoordelingsopdrachten en overige bijzondere opdrachten in het transparantieverlag te vermelden. Op deze wijze wordt een goed inzicht gegeven in de verdeling van het aantal intern gereviewde dossiers.

Toelichting ad 5.12 t/m 5.14:

Nadere toelichting op de Commissie Publiek Belang is te vinden in de Code voor Accountantsorganisaties.

06 | Of het stelsel van kwaliteitsbeheersing voorwerp is geweest van toezicht door de AFM

Relevante criteria:

6	Of het stelsel van kwaliteitsbeheersing voorwerp is geweest van toezicht door de AFM
6.1	Vermelding van de onderwerpen van onderzoek door de AFM
6.2	Vermelding van de bevindingen van de AFM n.a.v. haar onderzoek
6.3	Vermelding van de follow up en de intern getroffen maatregelen
6.4	Vermelding van onderwerpen, bevindingen en follow up n.a.v. andere externe reviews, bijvoorbeeld reviews door de departementale auditdiensten of het College Kwaliteitsonderzoek van de NBA

Toelichting:

De informatie over het externe toezicht is bij uitstek waardevol voor de lezer van het transparantieverlag, als een vorm van externe toetsing op het kwaliteitsbeleid.

Ook dient in de transparantieverlagen dienovereenkomstige informatie te worden verstrekt naar aanleiding van ander extern toezicht dan door de AFM, bijvoorbeeld toezicht door het College Kwaliteitsonderzoek/Raad van Toezicht van de NBA of kwaliteitsreviews door de Auditdienst Rijk van de publieke sector.

07 | Verklaring dat intern toezicht op de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften is uitgevoerd

Relevante criteria:

7	Een verklaring die bevestigt dat intern toezicht op de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften is uitgevoerd
7.1	Jaarlijkse ondertekening van een onafhankelijkheidsverklaring door iedere professional
7.2	Monitoring naleving onafhankelijkheidsregels (bv aandelenbezit)
7.3	Verplichte trainingen
7.4	Partner rotation procedures
7.5	Toelichting op welke wijze inhoud wordt gegeven aan het onafhankelijkheidsbeleid

Toelichting:

Aanvullend kan informatie worden verstrekt over verplichte onafhankelijkheidstrainingen, handhavingsbeleid (aantal en aard van overtredingen en getroffen maatregelen) en onafhankelijkheidswaarborgen in relatie tot specifieke opdrachten.

08 | Informatie over de grondslag voor de beloning van de externe accountants

Relevante criteria:

8 Informatie over de grondslag voor de beloning van externe accountants

- 8.1 Opsomming van criteria voor de beloning van de externe accountants
- 8.2 Informatie over de weging van diverse criteria
- 8.3 Expliciete mededeling dat kwaliteit een zwaarwegende factor is
- 8.4 Specifieke bevestiging dat externe accountants niet beloond worden voor cross-sellings van overige dienstverlening aan wettelijke controle-cliënten
- 8.5 Vermelding van het percentage accountants met een onvoldoende beoordeling op kwaliteit
- 8.6 Vermelding van de getroffen maatregelen n.a.v. 5.12
- 8.7 Informatie over de betrokkenheid van de Commissie Publiek Belang bij het beloningsbeleid, zoals bedoeld in de Code voor accountantsorganisaties onder 2.4

Toelichting:

Van belang is dat in het transparantieverlag zo duidelijk mogelijk de grondslag voor de beloning van de externe accountants wordt weergegeven. Hierbij is het ook van belang mededeling te doen over de wijze waarop prestaties worden gemeten. De mogelijkheid hiertoe zal mede afhangen van de systemen voor beoordeling en beloning en de formele beoordelingsprocedures waarvan de specifieke kwaliteitsdoelstellingen een integraal onderdeel uitmaken. Ook is het evident dat de directe koppeling met die kwaliteitsdoelstellingen wordt uiteengezet.

De volgende voorbeelden van informatieverstrekking geven duidelijk aan dat kwaliteit een component is die zwaar meeweegt in de grondslag voor vaststelling van de beloning van de externe accountant:

- Niet-naleving van de relevante wet- en regelgeving heeft negatieve consequenties voor de beloning (kwantificering)
- Een lage score op het onderdeel kwaliteit kan niet door commerciële prestaties worden gecompenseerd

- Het sanctiebeleid bij niet-naleving van de kwaliteitsnormen kan tot beëindiging van de aansluitingsovereenkomst leiden
- De omvang van de beloning is onder geen enkele omstandigheid afhankelijk van de uitkomsten van wettelijke controles
- Vermelding van de scores op de diverse onderdelen die relevant zijn voor de beloningsgrondslag van de externe accountants, inclusief de weging van deze scores
- Vermelding van het percentage extern accountants dat een onvoldoende beoordeling heeft op kwaliteit alsmede de tegen hen genomen maatregelen.

09 | De totale omzet van de onderdelen van het netwerk in Nederland

Relevante criteria:

9	De totale omzet van de onderdelen van het NL netwerk
9.1a	De totale omzet per onderdeel van het NL netwerk
9.1b	De omzet van de AO gesplitst in wettelijke controles en overige dienstverlening
9.2	De omzet van overige dienstverlening bij wettelijke controles, gesplitst naar OOB's en niet-OOB's
9.3	De omzet van overige dienstverlening bij niet-wettelijke controles
9.4	Verdere analyse van overige dienstverlening aan wettelijke controlecliënten
9.5	M.b.t. 9.1 t/m 9.4 de vergelijkende cijfers

Toelichting:

Om een goed inzicht te geven in de activiteiten van de accountantsorganisatie is het voor de lezers van het transparantieverslag van belang te weten welke dienstverlening anders dan wettelijke controles, is verleend aan cliënten waar tevens een wettelijke controle is verricht en aan cliënten waar geen wettelijke controle is verricht. Daarnaast moet worden toegelicht waaruit die overige dienstverlening bestaat (9.4). Een verdeling van de omzet per bedrijfstak, gesplitst naar wettelijke controles en overige dienstverlening, geeft een goed inzicht in de sectoren, waarin de AO actief is. Het opnemen van vergelijkende cijfers geeft inzicht in de ontwikkeling van de omzet over meerdere jaren.

10 | Een verklaring over het beleid inzake het onderhouden van de basiskennis van haar medewerkers

Toelichting:

Alvorens een dergelijke verklaring te kunnen afgeven dient het beleid dat wordt gevoerd om de basiskennis en de kennis over actuele ontwikkelingen van medewerkers van de accountantsorganisatie te onderhouden te worden uiteengezet. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gerefereerd naar opleidings- en trainingsprogramma's, periodieke voorlichtingsbijeenkomsten, promoties op basis van kwaliteit en ondersteunende systemen en handboeken. Indien van toepassing zou kunnen worden vermeld op welke wijze de naleving van de interne kwaliteitsstandaarden zijn weerslag vindt in de beloning van de professionele staf. Ook de uitkomsten van medewerkerstevredenheidsonderzoeken en de opvolging daarvan zijn relevant voor de lezers van de transparantieverlagen. Hoewel de wettelijke eis over wat precies moet worden verklaard niet geheel duidelijk is, zou de verklaring een of meer van de volgende aspecten kunnen bevatten (niet limitatief):

- de vereiste kennis wordt op een gestructureerde wijze onderhouden
- het beleid om de kennis te onderhouden is effectief/doeltreffend
- de vaktechnische kennis van de medewerkers is van voldoende niveau en actueel

11 | De accountantsorganisatie ondertekent het verslag en plaatst dit onverwijld op haar website

Toelichting:

Het is van belang dat het transparantieverlag makkelijk vindbaar is op de website van de accountantsorganisatie. Aanbevolen wordt om het transparantieverlag direct vanaf de homepage van de website van de accountantsorganisatie met één muisklik te kunnen raadplegen en downloaden. Een alternatief is om een directe link naar het transparantieverlag op de homepage van de website van de accountantsorganisatie op te nemen, zodat daarna via één muisklik het transparantieverlag kan worden gedownload. Een derde alternatief is om via een zoekmachine snel het transparantieverlag te kunnen vinden op de website van de accountantsorganisatie. Verder wordt aanbevolen ook de transparantieverlagen van voorgaande jaren via de website ter beschikking te blijven stellen.

12 | Prospectieve informatievoorziening

Toelichting:

Het transparantieverlag zal aan waarde toenemen, indien inzicht wordt gegeven in de voornemens en geplande acties voor de nabije toekomst die de relevante onderwerpen van het transparantieverlag raken. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan wijzigingen in de juridische en organisatorische structuur, wijzigingen in de beheersstructuur, belangrijke aanpassingen in het systeem van kwaliteitsbeheersing, geplande acties naar aanleiding van interne en externe reviews op het kwaliteitssysteem en aanpassing van beloningsgrondslagen. Een jaar later kan tevens worden aangegeven in hoeverre de aangekondigde voornemens en acties zijn gerealiseerd.

Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Antonio Vivaldistraat 2 - 8
1083 HP Amsterdam
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam

T 020 301 03 01
F 020 302 03 02
E nba@nba.nl
I www.nba.nl